

สรุปผลการดำเนินงานคณะกรรมการพิจารณา การศึกษาวิจัยในคนด้านการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข

ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้มีคำสั่งกระทรวงสาธารณสุข ที่ 357/2546 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในคนด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ลงวันที่ 21 เมษายน 2547 เพื่อให้เกิดการส่งเสริมการนำภูมิปัญญาดั้งเดิมของชาติด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาระบบสุขภาพของชาติ นำไปสู่ การพึ่งตนเองและมีการคุ้มครองสิทธิและป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดแก่อาสาสมัครที่เข้าร่วมโครงการวิจัย กระทรวงสาธารณสุขจึงแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในคนด้านการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก โดยมีองค์ประกอบดังนี้

1. อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	ประธาน
2. รองอธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	กรรมการ
3. ผู้แทนสำนักวิชาการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
4. นายแพทย์ครรชิต ลิ้มปกาญจนรัตน์ ผู้อำนวยการฝ่ายไทย
โครงการโรคติดเชื่ออุบัติใหม่ ศูนย์ความร่วมมือไทย - สหรัฐ	กรรมการ
5. นายแพทย์กรกฎ จุฑาสมิต กรรมการแพทย์	กรรมการ
6. นายวินิจ อัครกิจวิวี สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	กรรมการ
7. ดร.สุชาติ จองประเสริฐ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	กรรมการ
8. ดร.อัญชลี จุฑะพุทธิ สถาบันการแพทย์แผนไทย	กรรมการ
9. ผู้อำนวยการกองการประกอบโรคศิลปะหรือผู้แทน	กรรมการ
10. นายแพทย์บรรจบ ชุณหสวัสติกุล ผู้อำนวยการศูนย์ธรรมชาติบำบัดบิลลี่	กรรมการ
11. นายประกอบ อุบลขาว ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแพทย์แผนไทย	กรรมการ
12. แพทย์หญิงสมบุรณ์ เกียรตินันท์ ที่ปรึกษาสถาบันการแพทย์แผนไทย	กรรมการ
13. ผู้อำนวยการการแพทย์ทางเลือก	กรรมการ
14. ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์แผนไทย	กรรมการ
15. นายแพทย์ชวลิต สันติกิจรุ่งเรือง กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและ
กองการแพทย์ทางเลือก	กรรมการ

16. นายแพทย์ชูเสกข์ ศรีไพศาล กองการแพทย์ทางเลือก	กรรมการ
17. นายแพทย์ปราโมทย์ เสถียรรัตน์ สถาบันการแพทย์แผนไทย	กรรมการ
18. ดร.สาวิตรี เทียนชัย กองการแพทย์ทางเลือก	กรรมการ
19. นางสาวเย็นจิตร์ เตชะดำรงสิน กองการแพทย์ทางเลือก	กรรมการ
20. นางสาวนัยนา วัฒนาเมธี กองการแพทย์ทางเลือก	กรรมการ
21. หัวหน้ากลุ่มงานวิจัยทางคลินิกการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร สถาบันการแพทย์แผนไทย	กรรมการและเลขานุการ

โดยให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการศึกษาวิจัยด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกให้สอดคล้องกับแนวทางและข้อบังคับด้านการปฏิบัติงานทางคลินิกที่ดี (Good Clinical Practice)
- พิจารณาอนุมัติ ติดตาม และควบคุมกำกับกำกับการดำเนินงานของโครงการวิจัยทางคลินิกด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ซึ่งดำเนินการโดยบุคคลหรือองค์กรภายในและนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
- สามารถเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องมาให้คำปรึกษาได้ตามที่เห็นสมควร
- รายงานผลการดำเนินงานให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ทราบทุก 6 เดือน
- แต่งตั้งคณะอนุกรรมการและคณะทำงานช่วยปฏิบัติงาน
- ปฏิบัติภารกิจอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ

๑) โครงการเตรียมการรองรับการพิจารณาการศึกษาวิจัยในคนด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ในปีงบประมาณ 2546 มีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับคณะกรรมการฯ และเพื่อให้คณะกรรมการฯ ได้ทราบแนวทางการพิจารณาโครงการศึกษาวิจัยในทิศทางเดียวกัน ได้แก่

1. โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การพัฒนามาตรฐานวิธีการปฏิบัติงานของคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในคนด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก” (SOP) เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2546 ณ สถาบันการแพทย์แผนไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมความพร้อมและการวางแผนการพิจารณาโครงการศึกษาวิจัย สำหรับคณะกรรมการฯ

2. โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ทักษะการดำเนินการศึกษาวิจัยทางคลินิกตามมาตรฐานสากลการปฏิบัติการวิจัยทางคลินิกที่ดีสำหรับนักวิจัยทางคลินิกด้านการแพทย์แผนไทย” เพื่อเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ ทางด้านคลินิกและตอบสนองต่อปัญหาความต้องการของประเทศสู่การพัฒนาาระบบการส่งเสริมสุขภาพของประชาชน เมื่อวันที่ 14-15 สิงหาคม 2546 ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยแพทย์ เภสัชกร พยาบาล นักวิชาการ และเจ้าหน้าที่สถาบันการแพทย์แผนไทย

๑) จัดพิมพ์หนังสือ “คำแนะนำในการส่งโครงการวิจัยเพื่อการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในคนด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก” โดยกรมพัฒนาการแพทย์

แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ; พิมพ์ครั้งที่ 1, จำนวน 500 เล่ม, สิงหาคม 2546

● การประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเรื่อง “การวิจัยทางคลินิกด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก” เมื่อวันที่ 8-10 มิถุนายน 2547

● ติดตามการส่งโครงการวิจัยจากจังหวัดเครือข่ายเพื่อเข้ารับการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในคนด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

จังหวัดที่ส่งโครงการวิจัยเข้ารับการพิจารณา	18	จังหวัด
จังหวัดที่ได้รับการพิจารณาโครงการ	5	จังหวัด
จังหวัดที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการฯ	3	จังหวัด

หมายเหตุ 10 จังหวัดที่ยังไม่ได้ส่งโครงการเข้ารับการพิจารณา เนื่องจากคณะกรรมการฯ ได้ตรวจสอบโครงการแล้วพบว่ามีข้อปรับปรุงแก้ไข ในกรณีนี้สำนักงานเลขานุการฯ ได้ติดต่อให้จังหวัดดำเนินการแก้ไขและส่งโครงการเข้ารับการพิจารณาต่อคณะกรรมการฯ ต่อไป

● การประชุมพิจารณาโครงการวิจัยในคนด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ตั้งแต่เมษายน 2546-มิถุนายน 2547 โดยมีโครงการที่นำเข้ารับการพิจารณาทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน 20 โครงการ และได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยได้จำนวน 15 โครงการ

การประชุมเพื่อพิจารณาโครงการศึกษาวิจัยในคน ด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ประจำปี 2546

ครั้งที่	เดือน	ชื่อโครงการที่เข้ารับการพิจารณา (หน่วยงาน / ผู้ที่รับผิดชอบโครงการ)	ผลการพิจารณา	หมายเหตุ
1	กรกฎาคม	1.การประเมินผลเครื่องบริหารกล้ามเนื้อ ระบบ BMS (โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี)	อนุมัติหลักการ โดยให้ปรับแก้	อนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยได้ ในครั้งที่ 3/2546
		2.ประสิทธิผลการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์งานด้านการแพทย์แผนไทย (สถาบันการแพทย์แผนไทย)	อนุมัติหลักการให้ดำเนินการวิจัยได้	
		3.ประสิทธิผลของการประคบสมุนไพรเพื่อบรรเทาอาการปวดกล้ามเนื้อ (สถาบันการแพทย์แผนไทย)	อนุมัติหลักการให้ดำเนินการวิจัยได้ โดยให้ปรับแก้	อนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยได้ โดยปรับปรุง ในครั้งที่ 4/2546
2	ตุลาคม	1.การศึกษาทดลองใช้ YI AN Decoction ในการบำบัดรักษาผู้ป่วยเฮโรอีนและแอมเฟตามีน ในสถาบันยาเสพติด รัชฎูญารักษ์ (สถาบันรัชฎูญารักษ์)	อนุมัติโครงการ ให้แก้ไขปรับปรุง	โดยอนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยได้ ในครั้งที่ 4/2546
		2.การศึกษาประสิทธิผลเบื้องต้นและผลข้างเคียงของยาจากสารสกัดแคปซูลในการลดระดับความดันโลหิตสูงของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงระยะที่ 1 (รพศ.ชลบุรี)	อนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยได้ โดยให้ปรับปรุงแก้ไข	อนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยได้ ในครั้งที่ 4/2546

ครั้งที่	เดือน	ชื่อโครงการที่เข้ารับการพิจารณา	ผลการพิจารณา	หมายเหตุ
3	พฤศจิกายน	1.ประสิทธิผลของการนวดสายราชสำนักเพื่อบรรเทาอาการปวดกล้ามเนื้อบ่า (สถาบันการแพทย์แผนไทย)	อนุมัติในหลักการ โดยให้ปรับแก้	อนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยได้ โดยปรับปรุง ในครั้งที่ 4/2546
4	ธันวาคม	1.การใช้สมุนไพรตำรับรักษาผู้ป่วยโรคจิตเสีดวงทวารชนิดหัวออกนอกทวาร(รพ.ภูเขียว)	ให้ปรับปรุงแก้ไขโครงการ	อนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยได้ในครั้งที่ 2/2547

ประจำปี 2547

ครั้งที่	เดือน	ชื่อโครงการที่เข้ารับการพิจารณา (หน่วยงาน / ผู้ที่รับผิดชอบโครงการ)	ผลการพิจารณา	หมายเหตุ
1	มกราคม	1.การศึกษาประสิทธิผลและความปลอดภัยของกวางเครือทางคลินิกระยะที่ 3 ในสตรีวัยทอง (นพ.วีระพล จันทร์ดียิ่ง)	อนุมัติให้ดำเนินการวิจัยได้ โดยให้ปรับแก้	
		2.การใช้ยาธาตุบดบดแทนแก้อาหารไม่ย่อย (ศนพ.วิษณุ ธรรมลิขิตกุล)	อนุมัติให้ดำเนินการวิจัยได้ โดยให้ปรับแก้	
		3.ประสิทธิผลของยาตำรับแพทย์แผนไทย : กรณีศึกษาชาวมุสลิมสันตะฆาต (สสจ.พิจิตร)	ให้ปรับแก้ไขโครงการ	
2	กุมภาพันธ์	1.การศึกษาการใช้น้ำมันอบาบีตในเครื่องขยายชาวอโศก (กองการแพทย์ทางเลือก)	อนุมัติในหลักการ โดยให้เพิ่มเติมข้อมูล	อนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยได้โดยเพิ่มเติมข้อมูลในครั้งที่ 3/2547
		2.ประสิทธิผลของการนวดไทยเพื่อบรรเทาอาการปวดศีรษะแบบไมเกรน(สสจ.เพชรบูรณ์)	ให้ปรับปรุงแก้ไขโครงการ	อนุมัติให้ดำเนินการวิจัยได้ โดยให้ปรับแก้ในครั้งที่4/2547
		3.การศึกษาประสิทธิผลเบื้องต้นของว่านชักมดลูกแคปซูลต่อการหดตัวของมดลูกในสตรีหลังคลอดปกติ (รพ.ท่าวังผา)	ให้ปรับปรุงแก้ไขโครงการ	
		4.ประสิทธิผลของการนวดแผนไทยเพื่อบรรเทาอาการปวดข้อในผู้สูงอายุ (สสจ.นครนายก)	อนุมัติในหลักการ โดยให้เพิ่มเติมข้อมูล	
3	เมษายน	1.ผลการใช้สมาริบบ้าบัตมีผลต่อการเจ็บปวดและจำนวนครั้งของการใช้ยาระงับปวด ในผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดใหญ่ทางศัลยกรรม (สิริรัตน์ จันทรมะโน)	อนุมัติให้ดำเนินการวิจัยได้ โดยให้ปรับแก้	
		2.การประเมินผลด้านเศรษฐศาสตร์: การใช้ยาสมุนไพรทดแทนยาแผนปัจจุบันในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดลำปาง (สสจ.ลำปาง)	อนุมัติให้ดำเนินการวิจัยได้ โดยให้ปรับแก้	
		4.การศึกษาความปลอดภัยของสารสกัดแพะเขียงไฮ้ในอาสาสมัคร(สถาบันวิจัยสมุนไพร กรมวิทย์)	อนุมัติให้ดำเนินการวิจัยได้ โดยให้ปรับแก้	

ครั้งที่	เดือน	ชื่อโครงการที่เข้ารับการพิจารณา (หน่วยงาน / ผู้ที่รับผิดชอบโครงการ)	ผลการพิจารณา	หมายเหตุ
4	พฤษภาคม	1.ประสิทธิภาพทางคลินิกของขมิ้นชันในการลดระดับไขมันในเลือด (สสจ.พังงา)	ปรับแก้โครงการ	
		2.การศึกษาประสิทธิผลเบื้องต้นของฟ้าทะลายโจรในการบรรเทาอาการของโรคไข้วัดใหญ่ (สถาบันการแพทย์แผนไทย)	อนุมัติให้ดำเนินการวิจัยได้ โดยให้ปรับแก้	
5	มิถุนายน	1.ประสิทธิผลการใช้ยาสมุนไพรไทยในผู้ติดเชื้อ HIV (รพ.แก่ง)	ปรับแก้โครงการ	

เกณฑ์การปฏิบัติ
ในการส่งโครงการเพื่อเข้ารับการพิจารณา
คณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในคนด้านการแพทย์แผนไทย
และการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข

เพื่อให้โครงการศึกษาวิจัยในคนได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการฯ ได้เรียบร้อย รวดเร็ว และเหมาะสม ผู้วิจัยควรดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องดังนี้

ข้อ 1 โครงการวิจัยควรมีหลักการและการดำเนินการสอดคล้องกับเกณฑ์การพิจารณาโครงการของคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในคนด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ข้อ 2 โครงการวิจัยที่เสนอให้คณะกรรมการฯ พิจารณา ควรประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ตามแบบเสนอโครงการเพื่อการขอรับการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในคนด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ข้อ 3 โครงการวิจัยให้จัดทำขึ้น จำนวน 25 ชุด ส่งไปที่

สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในคน ด้านการแพทย์แผนไทย
และการแพทย์ทางเลือก กลุ่มงานวิจัยทางคลินิกการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร
กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข
โทร. ๐ - ๒๕๙๐ - ๒๖๐๒ โทรสาร ๐ - ๒๕๙๐ - ๒๖๑๒

ข้อ 4 การพิจารณาของคณะกรรมการฯ มีขั้นตอนดังนี้

- 4.1 ฝ่ายเลขานุการฯ จะจัดส่งโครงการให้ที่ปรึกษาอย่างน้อย 2 ท่าน
- 4.2 คณะกรรมการฯ จะพิจารณาโครงการวิจัยโดยการประชุมตามขั้นตอน คือ
 - ก. ที่ปรึกษานำเสนอโครงการวิจัยโดยย่อ พร้อมเสนอความเห็น
 - ข. อภิปราย ชักถาม สรุปประเด็นที่จะชักถามเพิ่มเติมจากผู้ชี้แจงโครงการ

- ค. เชิญผู้วิจัยหรือผู้แทนเข้าชี้แจงและตอบข้อซักถาม โดยผู้วิจัยหรือผู้แทนจะดำเนินการดังนี้
- แนะนำตัว
 - สรุปโครงการวิจัย
 - ตอบข้อซักถามของคณะกรรมการฯ
- ง. คณะกรรมการฯ ประชุมพิจารณา โดยหลักการพิจารณาจะคำนึงถึงทั้งประเด็นทางวิชาการ (Scientific) และด้านจริยธรรม (Ethical)

จ. คณะกรรมการฯ สรุปผลการพิจารณาได้แล้วอาจเชิญผู้วิจัยหรือผู้แทนเข้ารับฟังผลการพิจารณาเบื้องต้น โดยผลการพิจารณาอย่างเป็นทางการจะแจ้งให้ทราบเป็นลายลักษณ์อักษรต่อไป

ข้อ 5 ผลการพิจารณา จะสรุปได้เป็น 4 ทาง คือ

- 5.1 อนุมัติ (โดยไม่มีเงื่อนไข)
- 5.2 อนุมัติโดยไม่มีเงื่อนไข ให้ปรับปรุงแก้ไข
- 5.3 รอการพิจารณาหรือยังไม่พิจารณา
- 5.4 ไม่อนุมัติ

ข้อ 6 การแจ้งผล เลขานุการคณะกรรมการฯ จะสรุปมติคณะกรรมการฯ เสนอประธานฯ ประธานฯ จะบันทึกเสนอในฐานะอธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เพื่อแจ้งผู้เกี่ยวข้อง คือ

- 6.1 ผู้วิจัย
- 6.2 สถานที่รับผิดชอบส่งโครงการวิจัยให้คณะกรรมการฯ พิจารณา (กระบวนการขั้นตอนนี้จะใช้เวลา 2 - 3 สัปดาห์)
- 6.3 ระยะเวลาตั้งแต่ ฝ่ายเลขานุการฯ ได้รับโครงการวิจัยจนเสร็จสิ้น สามารถแจ้งผลให้ผู้วิจัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ ประมาณ 2 - 3 เดือน

ข้อ 7 การดำเนินการตามเงื่อนไขต่างๆ

- 7.1 กรณีอนุมัติ (โดยไม่มีเงื่อนไข)
ให้ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาวิจัยได้
- 7.2 กรณีอนุมัติโดยมีเงื่อนไข
ให้ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขเฉพาะส่วนที่คณะกรรมการฯ มีมติให้แก้ไข แล้วส่งถึงฝ่ายเลขานุการฯ จำนวน 3 ชุด ซึ่งจะพิจารณาเป็น 2 กรณี
 - 7.2.1 กรณีมีการแก้ไขเพียงเล็กน้อย ฝ่ายเลขานุการฯ จะตรวจสอบ เมื่อพบว่าถูกต้องแล้วจะแจ้งผู้วิจัยทราบ ให้ดำเนินการศึกษาวิจัยได้
 - 7.2.2 กรณีมีการแก้ไขในสาระสำคัญ เลขานุการฯ จะส่งให้ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นและเสนอคณะกรรมการฯ พิจารณา โดยอาจจะเชิญผู้วิจัยชี้แจงโครงการเพิ่มเติมหรือไม่ก็ได้

เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจะแจ้งผู้วิจัยทราบเพื่อให้ทำการศึกษาวิจัยได้

7.3 กรณีรอการพิจารณาหรือยังไม่พิจารณาคือกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าต้องปรับปรุงแก้ไขโครงการวิจัยมาก ให้ปรับปรุงแก้ไขโครงการวิจัยแล้วเสนอให้คณะกรรมการ พิจารณาใหม่ทั้งหมด

ข้อ 8 กรณีที่ผู้วิจัยได้รับแจ้งเบื้องต้นจากคณะกรรมการอนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัยได้และผู้วิจัยมีเหตุผลความจำเป็นต้องขอผลการพิจารณาเบื้องต้น เพื่อนำไปดำเนินการนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการวิจัย หรือนำไปแจ้งผู้เกี่ยวข้องหรือมีเหตุผลความจำเป็นอื่น ผู้วิจัยอาจสำเนาผลการพิจารณาอนุมัติของคณะกรรมการ จากฝ่ายเลขานุการฯก่อนได้

